

Prima metodă constă în a critica cu asprime colectivele de redacție ale revistelor „Teatrul” și „Contemporanul”. Aceasta este o metodă justă, care, de altfel, a fost practică în repetate rânduri, îndeosebi de către reprezentanții teatrelor din provincie.

A doua metodă — pe care ne-am îngăduit a o sugera — constă în aceea ca și alte publicații să se ocupe mai îndeaproape de activitatea teatrelor noastre. Nu ne gândim la ziarul „Munca”, intrucit organul sindical (vezi și critica publicată în „Contemporanul” mai deunăzi) pare copleșit de probleme mai palpitante. Ne gândim, în special, la gazetele și revistele din provincie, unde ar putea apărea — paralel cu obișnuitele cronici — opinii și discuții interesante privind teatrele respective.

Așa a făcut, de pildă, săptăminalul „Tribuna”, organizând o discuție pe marginea repertoriului și spectacolelor prezentate pe scena Teatrului Național din Cluj în stagiunea 1956-57.

Ce-ar fi să apară în „Utunk” o analiză a teatrului maghiar din Cluj, în „Iașul literar” o discuție cu prilejul sărbătoririi scenei ieșene, în „Scrisul bănățean” studii despre teatrele Timișoarei?

Ce-ar fi, pe urmă, dacă ziarele regionale, care apar zilnic în patru pagini încăpătoare, și-ar pune coloanele la dispoziția polemiciștilor locali întru dezbateră activității și a repertoriului pe 1957-58 la Teatrul din Baia Mare sau din Orașul Stalin, din Petroșani sau din Galați? Sînt atîția oameni de cultură în acele orașe, atîția actori, regizori, scriitori, gazetari, artiști plastici și muzicieni, atîția activiști în domeniul ideologic, atîția muncitori pasionați de teatru, atîția profesori, studenți și elevi, în sfîrșit, atîția spectatori, încît nu ne indoim că, bine organizate fiind, asemenea discuții ar atrage numeroase condeie și s-ar solda cu sugestii și concluzii utile.

Ce-ar fi, așadar, să discutăm, pretutîndeni unde există un teatru și o gazetă — despre teatru (și despre gazetă)...?

○ poveste...

A fost odată ca niciodată...

Așa începe de obicei o poveste pentru copii. Așa ar putea începe și un copil:

— A fost odată ca niciodată o promisiune că vom avea și noi copiii o sală a noastră de spectacole. Și de la această

promisiune a trecut o stagiune, două stagiuni și degeaba...

Sintem la deschiderea unui nou an teatral. Mult așteptata sală pentru copii a Teatrului Tineretului se lasă încă așteptată, Teatrul Armatei are un proiect asemănător... deocamdată proiect!

Evidența unor asemenea săli sau a unei periodicități de spectacole pentru copii la teatre ar stimula și crearea unor noi piese. Dramaturgii care ar dori să scrie pentru copii au oricum în față sumbra perspectivă a păstrării manuscrisului în cartoane. Lipsesc sălile adecvate.

Și cînd te gîndești că există o dispoziție a Ministerului Învățămîntului și Culturii care prevede obligativitatea jucării unor piese pentru copii pe stagiune. Teatrul Tăndărică singur nu poate face față nici autorilor și nici spectatorilor. Spectacolele sale cu păpuși și marionete sînt foarte iubite de copii, dar ele au o anumită manieră, un anumit gen.

Nu ne-au satisfăcut, artisticește vorbind, nici spectacolele pentru copii, ocazional prezentate de Teatrul Municipal și Teatrul Tineretului. Opera de educație artistică a copiilor poate începe cu vorbele lui Stanislavski: „un spectacol pentru copii e ca unul pentru oameni mari, numai că ceva mai bun...”

Și pînă la împlinirea visurilor de basm, dorim realizat un vis al copiilor mult mai simplu: o sală, un teatru pentru ei.

Al. P.

Coautorii

Constatăm cu plăcere că, de la o vreme, a sporit simțitor numărul autorilor dramatice din țara noastră. Această observație este valabilă îndeosebi în domeniul comediei muzicale și al textelor pentru estradă.

În adevăr, pe afișele teatrului C. Tănase sau ale spectacolelor O.S.T.A. se pot întîlni nume noi, veritabile mlădițe ale literaturii romine contemporane. Astfel, comedia *Mușchetarii tatii* poartă, alături de iscălitura tinerei Maria Gheorghiu, semnătura regizorului de la estradă, B. Fălticaneanu. La același teatru, comedia *Adam și Eva* a fost scrisă de Dinu Moîsescu. În colaborare cu regizorul N. Dînescu. Afișele Circului de Stat ne invită la o nouă creație a revuistului Al. Andy, în colaborare cu simpaticul actor Horia Șerbănescu și cu secretarul literar I. Butnaru. Lista

s-ar putea lungi, atingînd proporții surprinzătoare.

O analiză chiar sumară a activității noului contingent de mînuitori ai condeiului ne duce la constatarea că aceștia aduc în teatru cîteva trăsături specifice. În primul rînd, ei sînt fie actori, fie regizori, fie secretari, ceea ce dovedește că o activitate susținută pe scenele sau în birourile estradei determină ecloziunea talentului literar.

În al doilea rînd, scriitorii la care ne referim mărturisesc ostilitate la adresa muncii individuale, fiind partizanii metodelor de creație colectivă. De aceea, ei nici nu sînt în fapt autori, ci — o specie nouă — coautori. Evident, coautorii mai au și alte trăsături care îi deosebesc de ceilalți scriitori, noi însă ne mîrginim la relevarea celor două sus-pomenite. Din păcate, nici „Gazeta literară”, nici „Contemporanul” (decît în mică măsură), nici „Viața romînească” nu au vădit atenție față de acești coautori, ale căror creații ar merita un studiu mai aprofundat. Despre Shakespeare ori Caragiale s-au scris sute de pagini, dacă nu mii, în vreme ce...

Nădăjduim că redacțiile literare vor lichida aceste lipsuri, acordînd scriitorilor ignorați atenția cuvenită.

Nădăjduim, de asemenea, că E.S.P.L.A. și Editura Tineretului vor lua măsuri pentru tipărirea în volum a creațiilor de la „C. Tănase”. Pe cînd „Opere” vol. I. de B. Fălcineanu?

Nădăjduim, în sfîrșit, ca fecunzii noștri confrăți, a căror activitate pe acest tărîm s-a dovedit fructuoasă, să ne împărtășească prin mijlocirea presei sau a secției de dramaturgie a Uniunii Scriitorilor, din experiența dumnealor.

— Ce metode de creație folosiți, iubite colega? ¹

F. C.

Spectacole secrete...

Ușa teatrului era închisă. Am încercat sentimentul celui care, poftit la festin, găsește poarta zăvorîtă. Mai mult chiar, a doua zi amfizionul laudă, cu trîmbițe și surle, felurile de bucate, în timp ce musafirul păgubaș înghite în sec.

Premiera *Hecubei* la Teatrul Național din Cluj a stîrnit mult interes, iar curio-

zitatea cu care a fost așteptată era legitimă. Sînt ani, mulți ani, de cînd scena clujeană n-a cunoscut montarea operelor antichității. Cultura unui popor nu se poate face fără baza solidă a tezaurului culturii universale. Este uimitoare actualitatea lui Euripide și Eschil, a lui Aristofan și Plaut, a lui Shakespeare și Molière, Schiller și Goldoni, Ostrovski și Cehov. Dar, în timp ce cîteva opere ale acestora s-au jucat la unele teatre din Capitală sau în regiuni, piesele patriarhilor teatrului, ale anticilor, au fost păstrate într-o penibilă tăcere.

Anunțat prin afișe și presă, spectacolul cu *Hecuba* la Teatrul Național din Cluj urma să umple acest gol.

Dar, după așa-zisa „avant-premieră cu public”, care a avut loc pe la mijlocul lunii mai, spectacolul nu s-a mai jucat. De ce? — nu s-a precizat. O defecțiune tehnică? Spectacol sub nivel? S-ar părea că nu, dacă citim două articole apărute, în revista „Tribuna”, unul care se ocupă pe larg de spectacol, și un altul care-l amintește în treacăt, dar îl califică drept foarte reușit. Atunci?

Situația nu este unică. Mai sînt cazuri cînd piese anunțate n-au fost prezentate publicului pînă la sfîrșitul stagiunii. Așa, *Maria Stuart* la Sibiu, sau *Suflete tari*, a mult regretatului Camil Petrescu, la Teatrul Tineretului.

Și mai grav ni se pare un alt fapt: nerealizarea pieselor romînești incluse în repertoriile teatrelor. Soarta vitregă a pieselor romînești, cenușare asupra pe nedrept de conducerea unor teatre, a fost adesea obiectul discuțiilor.

Și totuși, teatrele au găsit ideea „salvatoare” pentru a scăpa de această obligație. Adică... „spectacole secrete”. Rețeta: pui piesa romînească tocmai la sfîrșitul stagiunii. O pregătești cum poți, cu orice distribuție. Dai „un spectacol închis”, și a doua zi raportezi ministrului că ai realizat premiera, cu mare succes. Pe urmă pleci în vacanță, sau în turneu cu o piesă „tare” (*Copacii mor în picioare*, *Strigoii* etc.). Genial, nu? Așa s-a întimplat la Teatrul Național din Cluj cu piesa *Ziaristii* de Al. Mirodan, și la Teatrul Maghiar dîn Satu Mare cu aceeași piesă. Există o singură excepție: Teatrul „C. Nottara” care n-a dat premiera piesei *Microbii* de Dan Negreanu la București, ci a plecat cu ea direct în turneu. Metodă originală...

¹ Dacă nu sînt indiscret...